

RECENZIA: JAK SPOLU S DÍTĚTEM ZVLÁDNOUT VOLBU POVOLÁNÍ? PRŮVODCE RODIČE

Autorky: Andrea Csirke a Petra Šnepfenbergová

Recenzent: Štefan Grajcár

Na prelome leta a jesene 2020 sa širokému okruhu užívateľov dostala do rúk publikácia „*Jak spolu s dítětem zvládnout volbu povolání? Průvodce pro rodiče*“, ktorej autorkami sú Andrea Csirke a Petra Šnepfenbergová. No, ak hovorím „do rúk“, nie je to v tomto prípade presné – ide o plne elektronickú publikáciu, e-knihu, dostupnú vlastne len na špecializovanej webstránke <https://www.pruvodcerodice.cz/>. Obe autorky sú skúsené kariérové poradkyne, v tejto oblasti pôsobia už viac ako, resp. takmer 15 rokov (ich profily možno nájsť na konci publikácie).

Kniha je určená primárne rodičom detí na konci základnej školy, ktoré stoja pred otázkou voľby povolania a výberu strednej školy, zodpovedá tomu zvolený jazyk, štýl prezentácie, no najmä obsah knihy ako celku i jej jednotlivých častí. Ako píše autorky v úvode, cieľom publikácie je pomôcť rodičom v tom, aby mohli byť ako rodičia „užitoční a ponúkať mu podporu na jeho vzdelávacej dráhe“ (s. 10). Kniha má tiež ambíciu ponúkať „spôsoby, ako na sebe pracovať a byť prospešný sebe i svojmu dieťaťu“ (s. 10), čo je celkom sympatické priznanie, že voľba povolania dieťaťa na konci povinnej školskej dochádzky nie je len problémom jeho samotného, ale aj jeho rodičov či širšej rodiny (niekedy je to dokonca výrazne väčší problém rodičov ako dieťaťa, prinajmenšom podľa intenzity prežívania).

E-Kniha v rozsahu 123 strán sa člení na šesť kapitol – Svet práce; Vplyv rodiny; Rodičovské roly; Od rozhodnutia k nástupu na školu; Možnosti zmeny štúdia; Kariérové poradenstvo na škole a spolupráca rodiča so školou. Celý text knihy sprevádzajú tiež aktivizačné vsuvky, „**Aktivity**“, vyzývajúce rodiča, čitateľa k rôznym cvičeniam, aktívnemu hľadaniu odpovedí na položené otázky, „**Príbehy**“ – príklady, ako deti, rodičia (ale i samotné autorky, s. 13) prijímali svoje vlastné kariérové rozhodnutia či riešili rôzne situácie v priebehu svojej vzdelávacej a profesijnej dráhy. Sú tu ďalej „**Tipy na premýšľanie a rozhovor**“ s dieťaťom umožňujúce postupne sa posúvať pri hľadaní spôsobov, ako dieťaťu pri rozhodovaní čo najlepšie a najkompetentnejšie pomôcť.

Na „**Otázky rodičov**“ zamerané na rôzne praktické problémy a reálne životné situácie súvisiace s voľbou povolania a výberom školy dieťaťa odpovedá kariérový poradca (autorky) jednoduchým, zrozumiteľným jazykom, no s výhradou, že odpovede nie sú jedinými možnými riešeniami, že riešení je viac a záleží na rodičovi, jeho intuícii a rôznych situačných premenných, či si ich zoberie za svoje. „**Inšpirácie**“ prinášajú najmä odkazy na ďalšie zdroje informácií, ale tiež príklady, ako rôzne, inak reflektovať problém nadchádzajúcej voľby vzdelávacej a profesijnej dráhy dieťaťa.

I keď nie so všetkými názormi a odporúčaniami obsiahnutými v publikácii možno bezvýhradne súhlasiť a niektoré sú dosť sporné (nie je napríklad jasné, prečo autorky na viacerých miestach riešia primárne voľbu strednej školy, nie voľbu povolania či skôr oblasti možného pracovného uplatnenia, ak platí, že voľba povolania, oblasti možného pracovného uplatnenia je cieľ a voľba strednej, prípadne následne vysokej školy je už len voľba cesty, ako sa k tomuto cieľu dostať; alebo tvrdenie, že sledovať dlhodobější trendy vývoja na trhu práce nie je dôležité, nemá to byť rozhodujúce hľadisko pri rozhodovaní o voľbe povolania dnešných tínedžerov, s. 21), publikácia má potenciál byť veľmi užitočnou pomôckou pre premýšľavých rodičov, ktorí sa snažia urobiť všetko pre to, aby voľba povolania a následný výber strednej školy ich dieťaťa bol jednak zodpovednou a premyslenou voľbou, no tiež, aby tá voľba bola voľbou dieťaťa, nie jeho voľbou, voľbou rodiča.

Svet práce, ako aj svet ciest, ktoré do neho vedú, sa mení permanentne (no nie v nejakých cykloch a teda ani nie „niekoľkokrát“ za nejaké obdobie, ako spomínajú autorky na str. 20), nájst preto odpoveď na otázky súvisiace s voľbou povolania dieťaťa je pre rodiča mimoriadne náročné. Recenzovaná publikácia je tu však dobrým a spoľahlivým pomocníkom pre rodičov, ako sa s tým so ctou a s čistým svedomím vysporiadať.

A na záver by som rád odcitoval vyjadrenie **Alice Müllerovej**, kariérovej poradkyne a lektorky, spoluzakladateľky Sdružení pro kariérové poradenství a rozvoj kariéry – lepšie odporúčanie e-knihy si prečítať a skúsiť konať podľa nej by som aj tak nevymyslel:

„Kniha Průvodce rodičů kariérou dítěte nabízí velmi netradiční pohled na oblast kariérového poradenství. Jde o zajímavou formu rozhovoru kariérového poradce a rodiče. Cílem tohoto rozhovoru je navigovat rodiče v procesu komunikace s dětmi o otázkách, které jsou spojené s jejich rozhodováním o volbě dalšího vzdělávání a budoucího profesního zaměření. Text je psaný tak, aby byl rodičům srozumitelný a blíže je seznámil s tím, co mohou pro své děti v tomto období udělat sami, a co může nabídnout kariérový poradce. Dává též konkrétní příklady, jak vést s dětmi dialog, tipy, jak si poradit, když se nedaří. V čem spatřuji zajímavost této knihy? Především v propojení přirozeného působení rodičů s možností kultivace jejich role a aktivního uchopení tohoto tématu. Oceňuji také fakt, že kniha ukazuje možnosti i limity jednotlivých aktérů – rodičů i škol, a podporuje rodiče v tom, aby tyto možnosti aktivně rozšiřovali. Knihu jsem s radostí přečetla a dovolím si na závěr parafrázi známého přísloví – kdo hledá, v této knize najde.“ (zdroj: <https://www.pruvodcerodice.cz/>).